

A BELLA-projekt bemutatása

Megvalósul a gyógyszerészi gondozás gyakorlata

Dr. Belicza Éva
Dr. Lám Judit

Gyógyszerészeti és Egészségügyi Minőség- és Szervezetfejlesztési Intézet

A Gyógyszerészeti és Egészségügyi Minőség- és Szervezetfejlesztési Intézet 950.000.000,- Ft 100%-ban vissza nem térítendő támogatást nyert az Európai Uniótól az „Egységes külső felülvizsgálati rendszer kialakítása a járó- és fekvőbeteg szakellátásban, valamint a gyógyszerértékesítési ellátásban” című projektre. A projektgazda a programot konzorciumi együttműködésben valósította meg a *Semmelweis Egyetemen*, a *Debreceni Egyetemen* és a „Gyógyszerészi Gondozásért” Közhasznú Nonprofit Kft.-vel. A konzorcium tagjait nyílt pályázat keretében választották ki.

A 24 hónap futamidejű *BELLA (BetegELLátók Akkreditációja az ellátás biztonságáért)* fantázianevű TÁMOP 6.2.5/A-12/1-2012-0001 jelű kiemelt projekt 2012. december 1-jével indult és 2014 novemberében zárul.

A projekt feladata az egészségügyi szolgáltatókra – az első lépcsőben a járó- és fekvőbeteg intézményekre, illetve a közforgalmú gyógyszerárakra – vonatkozó akkreditációs rendszer standardjainak, felülvizsgálati eljárásainak, az akkreditáció odaítélési kritériumainak kidolgozása, az akkreditációs felülvizsgálatot végzők képzése, a rendszerű működés megalapozása. Ez utóbbi feltétele az intézményesülés és az alapvető működési szabályok kialakítása.

Az önkéntes alapon működő hazai akkreditációs rendszer standardjait az adott ellátási szinten dolgozó, gyakorló szakemberek készítik, a projekt szakmai vezetőinek módszertani irányításával. A fejlesztés kiindulópontját az adott ellátási szinten észlelt legfontosabb kezelendő működési gyengeségek meghatározása jelentette. A standardok témakörében különösen hangsúlyos elem a betegellátás biztonságával összefüggő folyamatok, tevékenységek szabályozása, az ismert kockázatok kezelése az ezzel kapcsolatos nemzetközi – elsősorban *WHO*, *EU*, *ISQua* – ajánlások figyelembevételével.

A fejlesztéssel párhuzamosan számos, a standardok bevezetését megkönnyítő háttéranyag is készül, így az akkreditációt választó intézmények nemzetközi színvonalú, egységes vezetési eszköztárhoz, tudáshoz juthatnak.

Az akkreditációs standardok megvalósulása csökkenti a hibák, így a nemkívánatos események (szerzett fertőzések, gyógyszer okozta károsodások, esé-

sek, stb.) előfordulását, ezzel mérséklődnek az elkerülhető egészségügyi kiadások – beleértve a peres eljárások költségeit is. A tisztább felelősségi és hatáskörök, szabályozottabb ellátás során javul a dolgozók biztonságérzete, a szervezeti kultúra, az intézmények dolgozókat megtartó ereje. Javul a lakosság egészségügyi ellátásról alkotott véleménye, csökkennek kiadásai, így az egészségügyi ellátás igénybevételekor az állampolgárok nagyobb biztonságban érzhetik magukat.

A kidolgozott standardokat, azok értékelési módszerét, és az akkreditációs folyamathoz kapcsolódó önértékelési eljárást az éles bevezetés előtt 10 pilot-intézmény teszteli. A rendszeres megbeszéléseken a szakmai vezetők visszajelzéseket kapnak a standardok értelmezhetőségéről és alkalmazhatóságáról. A standardok végleges tartalma a pilot-intézményekből érkező vélemények alapján készül el.

A projektben több informatikai fejlesztés is zajlik. Az elkészült alkalmazások támogatják az akkreditáció ügyviteli folyamatát, illetve a standardok teljesítését.

A *NEVES (Nem Várt ESEMények)* jelentős és tanulmányos rendszer – a háttérben álló okok elemzésének megkönnyítésével – lehetővé teszi az intézmények számára az incidensekből történő tanulást. Az éles indulás óta eltelt hónapokban több ezer egyedi jelentés került a rendszerbe, ezeket a *NEVES* szoftver feldolgozza és az eredményeket megjeleníti az adatszolgáltató és az érdeklődő felhasználók számára. Ezek segítségével a kórházak saját elemzett eredményeiken túl az országos adatokról is képet kapnak, ami segíti az okok feltárását és a hasonló incidenseket megelőző intézkedések meghozatalát.

A még fejlesztés alatt álló *BELLA* szoftver az akkreditációs folyamat adminisztrációjának támogatását szolgálja. Az akkreditációhoz kapcsolódó lépéseket a szoftver segítségével rögzítik, így mind az intézmények, mind a felülvizsgálók naprakész információkkal rendelkeznek azon folyamatokról, amelyekben érintettek. Az alkalmazással lehetséges lesz a standardok és a kapcsolódó dokumentumok kezelése, valamint az akkreditáció eredményének automatikus előállítását.

A projekt hangsúlyos része az oktatás – jelenleg összesen 100 felülvizsgáló és 300 intézményi munkatárs képzése zajlik. A képzések keretében a leendő felülvizsgálók a fejlesztett rendszerhez kapcsolódó elméleti alapokat sajátíthatják el, majd hosszabb távon gyakorlati ismereteik bővítésére is lehetőségük

nyílik. A programhoz csatlakozott intézményekben a standardok bevezetését segítő belső koordinátorok képzése elindult, és a projekt végéig folyamatosan indítjuk az újabb kurzusokat.

Az akkreditáció megvalósulásával szolgáltatói és rendszerszinten egyaránt csökkenhet az elkerülhető költségek és a veszített műhibaperek mértéke. A határon átnyúló ellátáshoz kapcsolódó EU-irányelvnek az akkreditált intézmények megfelelnek, az egészségsturizmus, a külföldi betegek ellátása elérhetőbbé válik. A betegbiztonság javítására fókuszáló akkreditáció megvalósulásával Magyarország teljesíti az EU betegbiztonsági irányelvnek (2009/C 151/01) több pontját, a határon átnyúló ellátásra vonatkozó direktíva elvárásait és a *WHO* ajánlásait.

Az ellátórendszer egyik jelentős hatékonysági problémája, hogy a gyógyszeres terápiák eredményessége nem éri el a kívánatos szintet a nem megfelelő gyógyszeralkalmazási, -szedési gyakorlat miatt. Ezen segít a projekt keretében kialakított gyógyszerészeti gondozási program, melynek alapelveit gyakorló gyógyszerész szakemberek dolgozták ki. A gyógyszerészeti gondozási tevékenység hozzájárul a lakosság biztonságosabb gyógyszer-alkalmazásához, így elkerülhetőek azok a kockázatok, melyek az együtt szedett gyógyszerek, az ellenkező hatású vagy rosszul alkalmazott készítmények következtében léphetnek fel.

A program – az ezt indokló tünetek korai felismerésével – elősegíti a betegek időben orvoshoz történő irányítását is. A gyógyszerészeti gondozás gyakorlata lehetővé teszi a gyógyszerészek számára az olyan tevékenységek végzését a patika területén, mint a betegek vérnyomásának vagy vércukorszintjének ellenőrzése egy erre a célra elkülönített gondozási helyiségekben.

A *BEGONIA (BEteg GONdozási Informatikai Alapprogram)* fantázianevelű betegregisztrációs szoftver a projekthez kapcsolódó gyógyszerészeti gondozási tevékenységet támogatja. A felület segítségével a programban résztvevő patikák és gyógyszerészek nyomon követhetik gondozott betegeiket, valamint a gondozási eseményeket. A szakemberek által fejlesztett szabályozókat, irányelveket, valamint a szoftvert ötven gyógyszertár tesztelte, hogy az mindinkább igazodjon a felhasználói igényekhez, és egyszerűen használható, a gondozási tevékenységet támogató eszköz legyen a gyógyszerészek kezében.

Korábban nem működött regisztrációs szoftver a gyógyszertárakban. A hozzájuk fordulókat egész-

ségügyi panaszait, gyógyszerérzékenységét, a jelentkező mellékhatásokat a gyógyszerészek mindössze „fejben dokumentálták”. A patikusok kérdéseire adott válaszokat az új program segítségével rögzíteni lehet. A *BEGONIA* – az irányelvek alapján – ajánlást is ad a beteg gyógyszerelésére, azt azonban a gyógyszerész dönti el, hogy a rendszertől kapott ajánlást alkalmazza-e. A patikus saját tapasztalatai alapján ajánlást is feltölthet a rendszerbe, melyet kinyomtatva át tud adni a betegnek. Mivel a program nemcsak

a betegek, hanem az együttműködő háziorvosok adatait is rögzíti, így a patikus – ha ezt indokoltnak ítéli – közvetlenül a beteg háziorvosának továbbíthat referáló levelet.

A patika a gondozási tevékenységgel az orvosok munkáját egészíti ki: az általuk nem látott, egyébként rizikótényezővel bíró betegcsoportot hivatott segíteni, hogy a beteg és az orvos számára egyaránt a lehető legrövidebb időn belül azonosítható legyen az egészségi probléma.

